

Itä-Suomen
ympäristölupavirasto

PÄÄTÖS

Nro 74/02/1
Dnro 2002/18(YHy)
Annettu julkipanon jälkeen
20.12.2002

Kaakkois-Suomen
ympäristölupavirasto

Saap. 23.12.2002

Dnro KAS-2001-V-57-17

Käs. VES/VN

VN
IM
TN
AVA

HAKIJA Kaakkois-Suomen ympäristökeskus

ASIA Konniveden ja Ruotsalaisen säännöstelyluvan lupaehtojen muuttaminen.

HAKEMUS

Kaakkois-Suomen ympäristökeskus on ympäristölupavirastolle 30.1.2002 toimittamallaan, 25.3.2002 täydentämällään hakemuksella pyytänyt, että ympäristölupavirasto muuttaisi Konnivesi-Ruotsalaisen säännöstelyluvan ehtoja säännöstelymääräysten osalta.

Kaakkois-Suomen ympäristökeskus on samaan aikaan ympäristölupavirastolle toimittamallaan eri hakemuksella pyytänyt Päijänteen säännöstelypäätöksen lupaehtojen muuttamista.

Säännöstelymääräysten muuttaminen on tarpeen, koska voimassa oleva säännöstelylupa edellyttää vedenkorkeuden laskemista kaavamaisesti keväthalvella. Tämä ns. kevätalennus aiheuttaa haittoja ja tyytymättömyyttä vesistön eri käyttäjäryhmissä. Nykyisen luvan puitteissa kevätalennuksen tekemisessä tai järven täyttämisen ei voida juurikaan ottaa huomioon erilaisia vesitilanteita.

Konnivettä ja Ruotsalaista säännöstellään Vuolenkosken voimalaitoksen ja padon avulla. Säännöstelyluvan haltija on Kaakkois-Suomen ympäristökeskus ja säännöstelyn kustannuksista vastaa 21.4.1955 annetun sitoumuksen perusteella Vuolenkosken voimalaitoksen omistava Pato Oy. Säännöstelyyn on myönnetty lupa Toisen vesistötoimikunnan 20.3.1962 antamalla päätöksellä, jonka Korkein hallinto-oikeus on 24.5.1963 antamallaan päätöksellä säännöstelymääräysten osalta pysyttänyt. Säännöstelypäätöksessä on määrätty, että Konniveden vedenkorkeus ei saa ylittää päätöksessä määrättyä kunkin taitepisteen välille määrättyä ylärajaa eikä alittaa määrättyä alarajaa. Ruotsalaisen vedenkorkeudelle on määrätty yläraja. Juoksutusten muutoksista ei ole annettu tarkkoja määräyksiä.

Säännöstelykäytäntö on sellainen, että Konnivettä pidetään kevätkuoppaa lukuun ottamatta pääsääntöisesti säännöstelyn ylärajalla. Poikkeuksellisen runsaissa vesitilanteissa Konnivettä on jouduttu laskemaan ylärajalta, jotta Ruotsalainen ei ylittäisi sen säännöstelyn ylärajaa.

Hakemuksessa on pyydetty, että säännöstelymääräyksiä muutetaan hakemukseen liitetyn suunnitelman mukaisesti. Muutoksen seurauksena vedenkorkeudet nousevat 1. helmikuuta ja 1. toukokuuta välisenä aikana. Säännöstelyn yläraja ei muutu muilta osin. Säännöstelyn tarkistaminen nostaa järvien keskivedenkorkeutta enintään 5 cm. Konniveden kevätalennus pienenee enimmillään nykyisestä 60 cm:stä 30 cm:iin. Runsaslumisina vuosina kevätalennuksen suuruuteen ei tule muutoksia. Lisäksi hakemuksessa on pyydetty, että määrättäisiin, että vedenjuoksutuksessa on pyrittävä välttämään suurempia kuin $25 \text{ m}^3/\text{s}$ muutoksia vuorokauden aikana. Hakemuksessa on pyydetty tekemään myös eräitä tarkistuksia vedenkorkeushavaintojen tekemistä koskevaan lupaehtoon.

Muutoksen johdosta kevään vedenkorkeuden nostossa voidaan ottaa paremmin huomioon kevään terminen eteneminen. Jäiden aiheuttamat vahingot rakenteille vähentyvät ja veden laadun kannalta haitalliset virtaamamuutokset Konnivedellä pienentyvät. Syyskutuisten kalojen poikasten kehittymisen ja kevätkutuisten kalojen lisääntymisen kannalta on parempi, että vedenkorkeuden nosto keväällä sidotaan luontaiseen, kevään lämpötilakehityksestä riippuvaan tulvaan. Vedenkorkeus on nykyistä useammin rantojen virkistyskäytön kannalta sopivalla korkeudella jo

virkestyskäyttökauden alkaessa. Muutos helpottaa Kymijoen kevättulvien vähentämistä, kun osa tulvavesistä voidaan käyttää Konniveden ja Ruotsalaisen täyttämiseen. Kymijoen voimalaloudelle syntyy hyötyä noin 1 500 euroa vuodessa. Voimalaloudshyöty kasvaa, koska Konniveden kevätalennuksen pienentäminen nostaa Vuolenkosken voimalaitoksen putouskorkeutta ja lisää siten voimalaitoksen energiamäärää. Toisaalta muutos vähentää muiden Kymijoen voimalaitosten energiantuotantoa, koska juoksutuksia siirtyy lopputalvesta alkukevääseen. Lisäksi muutoksella pyritään lisäämään rantavyöhykkeen tuotantoa ja monimuotoisuutta, parantamaan hauen luontaisia lisääntymisolosuhteita ja sekä parantamaan Päijänteen ja sen alapuolisen Kymijoen säännöstelyjen tarkoituksenmukaisesta yhteiskäyttöä erilaisina vesivuosina.

Päijänteen ja Konnivesi-Ruotsalaisen säännöstelyn vaikutuksia Kymijokeen ei voi erottaa toisistaan. Säännöstelypäätösten muutosten aiheuttamat muutokset Kymijoen virtaamiin ovat vähäisiä suhteessa virtaamien luontaiseen vaihteluun. Muutosten aiheuttamat virtaamamuutokset tapahtuvat nykyisten normaalien virtaamavaihtelujen puitteissa.

Ympäristökeskus on esittänyt, että sen maksettavaksi ei määrätä korvauksia Kymijoen voimalaitokset omistaville yhtiöille mahdollisesti koituvista vähäisistä laskennallisista energianmenetyksistä. Mikäli voimayhtiöille kuitenkin määrättäisiin korvauksia energianmenetyksistä, tulee ne määrätä 21.4.1955 annetun sitoumuksen perusteella Vuolenkosken voimalaitoksen omistajan Pato Oy:n maksettaviksi.

HAKEMUKSEN TIEDOKSIANTO

Hakemus on vesilain 16 luvun 6, 7 ja 8 §:n mukaisesti annettu kuuluttamalla tiedoksi. Muistutukset, vaatimukset ja mielipiteet tuli toimittaa ympäristölupavirastolle viimeistään 5.6.2002.

MUISTUTUKSET

1. Hämeen ympäristökeskus on puoltanut Päijänteen säännöstelyn tarkistamista hakemuksessa esitetyllä tavalla.

2. Hämeen työvoima- ja elinkeinokeskus on vaatinut, että luvan saajan on maksettava Hämeen ja Kaakkois-Suomen työvoima- ja elinkeinokeskuksille yhteisesti 14 600 euroa vuodessa käytettäväksi säännöstelystä aiheutuvien kalataloudellisten haittojen vähentämiseen ja toimenpiteiden tuloksellisuuden seurantaan. Maksu on maksettava vuosittain tammikuun loppuun mennessä. Kalatalousmaksun käyttöä suunniteltaessa on kuultava ao. kalastusalueita.

Luvan saajan on tarkkailtava säännöstelyn vaikutuksia Konniveden ja Ruotsalaisen kalakantoihin ja kalastukseen Hämeen ja Kaakkois-Suomen työvoima- ja elinkeinokeskusten yhteisesti hyväksymän ohjelman mukaisesti. Tarkkailuohjelma on toimitettava työvoima- ja elinkeinokeskusten tarkastettavaksi kolmen kuukauden kuluttua tarkistetun luvan saatua lainvoiman.

Luvan saajan on vuoden 2012 loppuun mennessä toimitettava lupavirastolle uusi hakemus lupamääräysten tarkistamiseksi. Hakemukseen on liitettävä selvitys mahdollisuuksista edelleen vähentää säännöstelystä Konniveden ja Ruotsalaisen rantaluonnolle, virkistyskäytölle, kalakannoille ja kalastukselle aiheutuvaa haittaa.

Kalatalousmaksun määrän perusteena tulee pitää poikastuotannon vähenemää, joka on hauen osalta 25 000 poikasta ja siian osalta 30 000 poikasta. Istukkaiden hinnoissa on otettava huomioon kuljetuskustannukset ja hauenpoikasten hinnassa myös poikasten levittämisestä ranta-alueille aiheutuvat kustannukset. Lisäksi kalatalousmaksuun tulee sisältyä istutusten tuloksellisuuden seurannasta aiheutuvat kustannukset.

3. Kaakkois-Suomen työvoima- ja elinkeinokeskus on pitänyt hanketta sinänsä kannatettavana. Työvoima- ja elinkeinokeskus on kuitenkin katsonut, että Konniveden ja Ruotsalaisen säännöstelystä on aiheutunut vuodesta 1959 alkaen haittaa ja aiheutuu säännöstelyn tarkistamisen jälkeenkin merkittävää haittaa alueen kalakannoille. Tämä haitta tulee kompensoida määräämällä kalatalousmaksu, jonka suuruus lasketaan pitämällä perusteena poikastuotannon vähenemää, joka on hauen osalta 25 000 poikasta ja siian osalta 30 000 poikasta. Lisäksi kalatalousmaksuun tulee sisältyä istutusten tuloksellisuuden seurannasta aiheutuvat kus-

tannukset. Lisäksi säännöstely on määrättävä tarkistettavaksi 10 vuoden välein, jotta säännöstelykäytäntö ei jatkossa olisi yhtä joustamaton kuin se on tähän asti ollut.

Työvoima- ja elinkeinokeskus on vaatinut, että hakija veloitetaan tarkkailemaan Konnivesi-Ruotsalaisen säännöstelyn vaikutuksia kalastoon ja kalastukseen Hämeen ja Kaakkois-Suomen työvoima- ja elinkeinokeskusten kalatalousyksiköiden hyväksymällä tavalla. Esitys tarkkailuohjelmaksi tulee toimittaa työvoima- ja elinkeinokeskusten hyväksyttäväksi 3 kk:n kuluessa luvan lainvoimaiseksi tulemisesta.

Hakija tulee velvoittaa maksamaan vuotuinen 14 600 €:n suuruinen kalatalousmaksu yhteisesti Hämeen ja Kaakkois-Suomen työvoima- ja elinkeinokeskusten kalatalousyksiköille käytettäväksi Konnivesi-Ruotsalaisen säännöstelyn aiheuttamien kalataloudellisten haittojen vähentämiseen.

Luvan saajan on vuoden 2012 loppuun mennessä toimitettava lupavirastolle uusi hakemus lupamääräysten tarkistamiseksi.

4. Heinolan kaupungin ympäristölautakunta on puoltanut säännöstelyluvan ehtojen muuttamista hakemuksen mukaisesti. Säännöstelyluvan ehtojen muutoksen vaikutusta Konnivesi-Ruotsalaisen vesiluontoon, kalakantaan ja virkistyskäytötarvoon tulee seurata ja Kaakkois-Suomen ympäristökeskuksen asettaman seurantaryhmän toimintaa tulee jatkaa. Luvan haltijan tulee tiedottaa aktiivisesti säännöstelyn vaikutusalueella säännöstelyn muutoksista ja niiden vaikutuksista.

5. Pato Osakeyhtiö on ilmoittanut, että sillä ei ole asiaan liittyviä vaateita, mikäli muilla asianosaisilla ei ole korvausvaateita. Yhtiö on pidättänyt oikeuden palata asiaan, mikäli joku asianosaisista haluaa korvauksia.

6. UPM-Kymmene Oyj Voikkaan, Kuusankosken ja Keltin voimalaitosten omistajana on ilmoittanut, että Konnivesi-Ruotsalaisen lupamuutos aiheuttaa tappiota kun taas Päijänteen osalta muutos on positiivinen. Yhtiön nettotappio jää niin pieneksi, että yhtiö ei vaadi siitä korvausta.

Siinä tapauksessa, että muut voimalaitosten ja kiinteistöjen omistajat, mukaan lukien Pato Oy ja Graninge Energia Oy, joita kysymyksessä oleva hakemus koskee, eivät pääse keskenään sopimukseen, jolla UPM-Kymmene Oyj käytännössä kykenee netottamaan hyödyt ja tappiot, yhtiö pidättää oikeuden kertakaikkisen korvauksen vaatimiseen. Korvaus olisi enimmillään 20 364 €.

7. KEMIJOKI Kymijoen Voima Oy Anjalankosken ja Inkeröisten vesivoimalaitosten omistajana on vaatinut, että sille on korvattava Päijänteen ja Konnivesi-Ruotsalaisen säännöstelylupien muuttamisesta aiheutuva energian tuotannon menetys. Sähkön markkinahinnan, sen kehityksen ja vaihtelun eri vuodenaikoina perusteella arvioiden laskettu korvausvaatimus on vesilain periaatteiden mukaisesti pääomitettuna 77 600 €. Yhtiö on pidättänyt oikeuden täsmentää vaatimusta käsittelyn aikana. Yhtiö tulee luopumaan vaatimuksestaan, jos voimantuottajien välillä päästään sopimukseen menetysten keskinäisestä korvaamisesta.

8. Oy Mankala Ab on Mankalan, Ahvenkosken ja Klåsarön voimalaitosten omistajana lausunut, että vaikka säännöstelyn muutoksen seurauksena menetetty energiamäärä saadaankin takaisin toukokuussa, niin yhtiön voimantuotannon kannalta sähköenergian tuotantomäärät vähenevät nimenomaan sellaisina talvikuukausina, jolloin kilpailluilla sähkömarkkinoilla sähkön hintataso on kasvavasta talvikysynnästä johtuen korkeimmillaan. Tämä aiheuttaa Vuolenkosken alapuolella oleville yhtiön omistamille kolmelle voimalaitokselle merkittäviä taloudellisia menetyksiä.

Yhtiö on varannut oikeuden vaatia hakijalta tai hyödynsaajilta tai molemmilta taloudellisista menetyksistään täysimääräisen korvauksen myöhemmin esitettävän tarkemman laskelman mukaisesti. Yhtiö luopuu vaatimuksesta, jos asiassa syntyy voimayhtiöiden kesken sopimus korvauksista.

9. Kymenlaakson luonnonsuojelupiiri ry ja Kymenlaakson lintutieteellinen yhdistys ry ovat lausuneet, että Päijänteen ja Konnivesi-Ruotsalaisen säännöstelyt vaikuttavat Kymijoen virtaamiin niin, että niiden vaikutuksia ei voi erottaa toisistaan. Hakemusten mukaan säännöstelyjen tarkistamisilla ei ole sanottavaa vaikutusta vesiluontoon. Yhdistykset ovat painottaneet, että hankkeiden vaikutusalueilla

on useita Natura 2000-kohteita, joiden olosuhteisiin pienetkin vedenpinnan korkeuksien ja virtaamien muutokset saattavat vaikuttaa. Näitä kohteita ovat Kymijoen lisäksi Pyhäjärvi, Muhjärvi, Laajakoskenjärvi, Ahvenkoskenlahti ja Santaniemen-selkä-Tyyslahti.

Yhdistykset ovat katsoneet, että hakemuksissa selvitettyjen vesi- ja rantakasvillisuuteen sekä pohjaeläimiin kohdistuvien vaikutusten lisäksi tulisi selvittää myös vaikutukset alueilla ilmoitettuun linnustoon ja muihin lajeihin sekä elinympäristöihin. Lisäksi juoksutusten muutosten vaikutuksia tulisi seurata myös Kymijoen sedimentaatioalueilla, koska virtaamavaihtelut voivat vaikuttaa saastuneiden pohjasedimenttien erodoitumiseen.

Mikäli lisätutkimusten ja seurannan tuloksena havaitaan luonnon kannalta haitallisia vaikutuksia, on hakijalla oltava valmius tarkastella tilannetta uudelleen.

10. Heinolan kalastusalue sekä Ruissaaren ja Lusin osakaskunnat ovat vaatineet, että Konniveden ja Ruotsalaisen säännöstelyä koskevan luvan ehdoissa määrätään vuosittainen 12 000 €:n suuruisen kompensatio hauki- ja siikaistutuksiin korvaamaan säännöstelyn aiheuttamaa haittaa Konniveden ja Ruotsalaisen siika- ja haukikannoille. Kompensaation perusteena tulee pitää istutuksia, jotka ovat määrältään 50 000 kpl esikasvatettua hauenpoikasta ja 30 000 kpl 1-kesäisiä siianpoikasia. Mikäli kompensatio määrätään kalatalousmaksuna ja siihen liittyy tarkkailuvelvoite, on tarkkailuun käytettävä summa lisättävä tähän kompensatioon.

HAKIJAN SELITYS MUISTUTUKSISTA

Kaakkois-Suomen ympäristökeskus on muistutuksista antamassaan selityksessä lausunut **Hämeen ympäristökeskuksen ja Heinolan kaupungin ympäristölautakunnan** muistutusten johdosta, että sillä ei ole huomautettavaa.

Hämeen ja Kaakkois-Suomen TE-keskusten muistutusten johdosta ympäristökeskus on lausunut, että sille ei tule määrätä uutta kalatalousvelvoitetta tai velvoitetta toiminnan vaikutusten tarkkailuun kalaston ja kalastuksen osalta, koska ka-

lasto hyötyy säännöstelyn tarkistamisesta. Ei ole perusteita sille, että ympäristökeskus velvoitettaisiin tarkistamaan lupa määräajoin. Ympäristökeskusta ei myöskään voida vesilain 8 luvun 10 a § 2 momentin perusteella velvoittaa tarkistamaan säännöstelyä määräajoin.

Pato Osakeyhtiön, UPM-Kymmene Oyj:n, Kemijoki Kymijoen Voima Oy:n ja Oy Mankala Ab:n muistutusten johdosta ympäristökeskus on ilmoittanut, että se kiistää kaikki korvausvaatimukset perusteettomina ja uudistaa hakemuksessa ja hakemussuunnitelmassa vaatimansa. Kyseessä ei ole vesilain 8 luvun 10 b §:n mukainen säännöstelyn tarkistaminen, vaan valtio on hakenut omien säännöstelylupiansa ehtoihin muutoksia. Ympäristökeskus on lisäksi lausunut seuraavaa:

"Ympäristökeskuksen ja voimayhtiöiden juridista asemaa säännöstelyluvan tarkistuksessa selvittää Vaasan hallinto-oikeuden päätös numero 02/0101/3 Siikajoen vesistön säännöstelyn muuttamisesta 27.5.2002, jossa todetaan mm. seuraavaa: "Luvan saajana ja haltijana valtiolle kuuluvat kaikki säännöstelylupaan liittyvät oikeudet ja velvollisuudet. Näin ollen ja koska yhtiölle kuuluvaan vesivoiman käyttämiseen ei vesilain mukaan ilman lupaa liity oikeutta vesistön säännöstelyyn, ympäristökeskuksella säännöstelyluvan haltijana on yksin määräämisvalta säännöstelystä voimataloudelle aiheutuvasta lisähyödystä. Se että ympäristökeskuksen on yhtiöön nähden noudatettava myös keskinäistä sopimusta, ei vaikuta ympäristökeskuksen vesilain mukaiseen asemaan."

Maksettavista korvauksista Vaasan hallinto-oikeus toteaa edellä mainitussa päätöksessään seuraavaa: "Hallinto-oikeus toteaa, että oikeus saada korvausta säännöstelyn lupaehtojenmuutoksesta johtuvasta, luvan haltijan määräämisvaltaan kuuluvasta säännöstelyhyödyn vähentämisestä kuuluu vesilain nojalla luvan haltijalle eli valtiolle. Koska lupaehtojen muutosta on hakenut valtio, korvausvelvollisuutta säännöstelyn vesivoimalle aiheutuvan lisähyödyn vähentämisestä ei vesilain mukaan tule määrättäväksi. Yhtiöllä voi olla oikeus korvaukseen mainituista menetyksistä vain sen ja valtion keskinäisen sopimuksen nojalla."

Em. Vaasan hallinto-oikeuden päätöksessä annetut perustelut ovat suoraan sovellettavissa Konnivesi-Ruotsalaisen säännöstelyn tarkistamiseen.

Vuolenkoski Oy (nykyinen Pato Oy) on 21.4.1955 antanut valtiolle sitoumuksen, jossa se sitoutuu: "...vastaamaan kaikista Vuolenkosken yläpuolella olevien Konniveden ja Ruotsalaisen järven säännöstelyhankkeen kustannuksista, niihin luetuna myöskin valtion puolesta suoritettavat tutkimus- ja katselmuskustannukset."

Päijänteen ja Konnivesi-Ruotsalaisen säännöstelyjen tarkistamisten vaikutusten erottelu on täysin teoreettista, koska käytännössä säännöstelyjä hoidetaan yhdessä Päijänteen ja Konnivesi-Ruotsalaisen vesitilanteen mukaan. Tästä syystä

voimataloudelle koituvaa kokonaishyötyä on tarkasteltava yhteisesti Päijänteen ja Konnivesi-Ruotsalaisen säännöstelyjen vaikutusten osalta.

Muistuttajien näkemyksestä poiketen hakijan mielestä säännöstelyistä voimataloudelle aiheutuvaa lisähyötyä on lupaprosessissa tarkasteltava kokonaisuutena yhteisesti kaikkien voimayhtiöiden osalta. Säännöstelyistä voimataloudelle kiistattua koitua kokonaishyötyä on merkittävä ja säännöstelyjen tarkistaminen vielä lisää kokonaishyötyä. Näin ollen yksittäisille voimayhtiöille säännöstelyjen tarkistamisesta mahdollisesti aiheutuvia vähäisiä laskennallisia edun menetyksiä ei pidä määrätä hakijan korvattavaksi.

Hakija kiistää muistuttajien laskelmissaan käyttämät energian hinnat. Hakijan mielestä energiavaikutusten hinnoittelu on tehtävä todellisten toteutuneiden hake-mussuunnitelmassa esitettyjen hintojen mukaisesti.

Hakija haluaa korostaa, että Säännöstelytoimikuntaan kuuluvia voimayhtiöitä on hakijan toimesta kehoitettu sopimaan keskenään toisten voimayhtiöiden mahdollisten haittojen ja muiden voimayhtiöiden kiistattomien hyötyjen kompensoimisesta."

Kymenlaakson luonnonsuojelupiiri ry:n ja Kymenlaakson lintutieteellinen yhdistys ry:n muistutuksen johdosta ympäristökeskus on ilmoittanut, että se ei pidä tarpeellisena muistutuksessa vaadittujen lisäselvitysten tekemistä, koska säännöstelyjen tarkistamisen vaikutukset Kymijoen virtaamiin ovat vähäiset suhteessa joen nykyisiin tai luonnontilaisiin vaihteluihin ja koska tarkistaminen muuttaa Kymijoen virtaamia hieman luonnontilaisempaan suuntaan, jolloin vaikutus on positiivinen Kymijoen luonnon kannalta. Tarkistamisten aiheuttamat vähäiset muutokset Kymijoen virtaamiin tapahtuvat nykyisten normaalien vaihteluvälien sisällä, joten tarkistamisilla ei ole vaikutusta saastuneiden pohjasedimenttien erodoitumiseen.

Heinolan kalastusalueen sekä Ruissaaren ja Lusin osakaskuntien muistutuksen osalta ympäristökeskus on viitannut Hämeen TE-keskuksen muistutuksesta lausumaansa.

HAKIJAN SELITYKSEEN ANNETUT VASTINEET

1. Oy Mankala Ab on hakijan muistutuksista antamasta selityksestä antamassaan vastineessa lausunut seuraavaa:

"Hakija toteaa selityksessään, että sen mielestä "säännöstelyistä voimataloudelle aiheutuvaa lisähyötyä on lupaprosessissa tarkasteltava kokonaisuutena yhteisesti

kaikkien voimayhtiöiden osalta. Näin olleen yksittäisille voimayhtiöille säännöstelyjen tarkistamisesta mahdollisesti aiheutuvia vähäisiä menetyksiä ei pidä määrätä hakijan korvattavaksi".

Oy Mankala Ab ei hyväksy tätä hakijan lähtökohtaa. Tällainen lähtökohta on lupaehtojen muutoksesta vahinkoa kärsivän yksittäisen voimayhtiön, tässä tapauksessa Mankalan, kannalta kohtuuton emmekä löydä sille myöskään lakiperustetta. Taloudellinen hyvitys voimantuotannon menetyksestä tällaisen hankkeen yhteydessä on Mankalalle tänä päivänä erityisen korostunut ja perusteltu, kun ottaa huomioon yhtiön hinnaltaan edullisen vesivoimantuotannon merkityksen yhtiön omistajille eli Helsingin Energialle ja Kotkan Energia Oy:lle niiden käydessä sähkökauppaa kilpailluilla sähkömarkkinoilla.

Hakija toteaa kiistäessään muistuttajien käyttämät energian hinnat niinkään, että "energiavaikutusten hinnoittelu on tehtävä todellisten toteutuneiden hakemussuunnitelmassa esitettyjen hintojen mukaisesti". Tältä osin toteamme, että yhtiö tulee omassa vahinkoarviossaan käyttämään todellisia markkinahintoja. Hinnat vaihtelevat kuitenkin kaiken aikaa markkinatilanteen mukaan niiden ollessa esimerkiksi tällä hetkellä huomattavasti korkeammat kuin muistutushetkellä.

Edellä olevan perusteella Oy Mankala Ab uudistaa kaiken muistutuksessaan esitetyn ja vaaditun."

2. Pato Osakeyhtiö on Päijänteen sekä Konniveden ja Ruotsalaisen säännöstelyjä koskevassa vastinekirjelmässään lausunut seuraavaa:

"1. Hakija on todennut, että edellä mainittujen säännöstelyjen tarkistamisen vaikutusten erottelu on täysin teoreettista, mistä johtuen vastaamme samalla kirjelmällä molempiin asioihin.

2. Vastaamme ainoastaan siltä osin, kuin hakemuksien johdosta annetuista, asianosaisiksi ilmoittautuneiden muistutuksissa ja hakijan niiden johdosta antamissa selvityksissä on kysymys ehdotettujen säännöstelymuutosten vaikutuksesta vesivoiman ja sitä kautta mahdollisesti syntyvästä korvausvelvollisuudesta.

3. Yhdymme hakijan käsitykseen siitä, että säännöstelyjen tarkistamisesta aiheutuvat voimataloudelliset menetykset / hyödyt ovat laskennallisia ja niin vähäisiä, ettei niistä pidä määrätä ollenkaan korvauksia.

4. Mikäli jonkun katsotaan lupamuutoksien johdosta kärsivän niin huomattavan voimataloudellisen edun menetyksen, että menetys olisi korvattava, katsomme että korvauksen maksajan tulee olla hakijan, jonka intressissä tarkistamiset tapahtuvat.

5. Katsomme, mikäli molempia säännöstelyhankkeita tarkastellaan yhtenä kokonaisuutena, että mahdollisesti saamamme voimataloudellinen hyöty jää niin marginaaliseksi, ettei meitä voida yleensäkkään velvoittaa suorittamaan korvauksia niille vesivoimayhtiöille, jotka mahdollisesti tulevat kärsimään vähäisiä menetyksiä.

Säännöstelyehtojen muuttaminen ei sinänsä puutu vesivoimalaitoksien käyttöehtoihin (esim. niiden omiin säännöstelyoikeuksiin). Se, että joku on saanut nykyisten ehtojen mukaisesta juoksutuksesta hyötyä, ei ole saavutettu etu, johon kaajoaminen oikeuttaisi kompensaation saamiseen niiltä, jotka mahdollisesti hyötyvät säännöstelymuutoksista. Eiväthän nyt mahdollisesti hyötyvätkään ole aikanaan saaneet korvauksia siitä, että vettä on säännöstelty heille epäedullisella tavalla.

Hakija on viitannut Konniveden-Ruotsalaisen säännöstelyn osalta 21.04.1955 tehtyyn sopimukseen ja Päijänteen säännöstelyn osalta 23.06.1960 tehtyyn sopimukseen. Katsomme, että näiden sopimusten tarkoituksena ei ole ollut ratkaista sitä kysymystä, miten säännöstelyehtojen muuttamisen aiheuttamat hyödyt / menetykset vesivoiman käytössä korvataan tai kuka on korvauksen saaja / maksaja.

6. Yhdymme hakijan käsitykseen siitä, että muistutuksissa käytetyt energiahinnat ovat täysin ylimitoitettuja."

YMPÄRISTÖLUPAVIRASTON RATKAISU

Asiassa on hakemuksen mukaan kysymys Toisen vesistötoimikunnan 20.3.1962 antamalla, Korkeimman hallinto-oikeuden 24.5.1963 säännöstelymääräysten osalta pysyttämällä päätöksellä myöntämän Konniveden ja Ruotsalaisen säännöstelyä koskevan luvan muuttamisesta säännöstelymääräysten osalta. Asian ja tehtyjen vaatimusten tutkimiselle hakemuksessa tarkoitettua muutosta laajemmin ei ole olemassa laillista perustetta.

Tässä luvan haltijan vireille panemassa hakemusasiassa ei vastoin hakijan tahtoa kuulu tutkia kysymystä siitä, aiheutuuko säännöstelystä kokonaisuutena sellaista kalataloudellista haittaa, jonka johdosta olisi tarpeen antaa määräyksiä. Hakija ei ole tätä tarkoittavaa pyyntöä esittänyt, eikä ole ollut velvollinen liittämään hakemukseen asiaa koskevia selvityksiäkään.

Ympäristölupavirasto katsoo, että asiaa on sen laatuun ja laajuuteen nähden riittävästi selvitetty ja hylkää sen enempää selvittämistä koskevat vaatimukset aiheettomina.

Hakemuksessa tarkoitettu säännöstelymääräysten tarkistaminen on tarpeen vesistön haitallisen kevätalennuksen lieventämiseksi ja parantaa mahdollisuuksia varautua erilaisiin vesitilanteisiin. Tarkistaminen parantaa kalaston lisääntymisolosuhteita. Vesivoiman osalta on hyötyä arvioitu tulevan Kymijoen voimalaitoksille

noin 1 500 euroa vuodessa. Eräiden voimalaitosten osalta aiheutuu energian tuoton menetystä. Tarkistamisesta ei ole katsottu aiheutuvan Konnivedellä ja Ruotsalaisessa haitallisia seurauksia. Kymijoella mainitun erälle voimalaitoksille aiheutuvan menetyksen lisäksi aiheutuu jossain määrin haittaa keskialivirtaaman pienentymisenä loka-huhtikuun välisenä aikana.

Ympäristölupavirasto katsoo, että hakemuksessa tarkoitettua säännöstelymääräysten muuttamisesta saatava hyöty on siitä johtuvaan vahinkoon, haittaan ja muuhun edunmenetykseen verrattuna huomattava. Hankkeen oikeudelliset edellytykset ovat siten vesilain 2 luvun 6 §:n 2 momentin ja 8 luvun 6 §:n mukaisesti olemassa.

Hakemuksessa tarkoitettulla säännöstelymääräysten muuttamisella ei merkittävästi muuteta säännöstelyn tarkoitusta eikä lisätä sen haitallisia vaikutuksia vesiympäristöön ja sen käyttöön. Toimenpiteellä myöskin ensisijaisesti edistetään vesiympäristön suojelua ja sen käyttöä. Tämän vuoksi ympäristölupavirasto vesilain 8 luvun 10 a §:n nojalla hylkää vaatimukset siitä, että luvan haltija velvoitettaisiin myöhemmin hakemaan säännöstelyluvan ehtojen tarkistamista.

Hankkeen arvioitujen vaikutusten perusteella ympäristölupavirasto katsoo, ettei luvan haltijalle ole tarpeen määrätä vaikutusten seurantaan koskevia tai muitakaan uusia velvoitteita ja hylkää niitä koskevat vaatimukset aiheettomina.

Hakemuksessa tarkoitettu säännöstelyn muutos ei ole kalakannoille Konnivedellä ja Ruotsalaisella tai Kymijoellakaan sillä tavoin haitallinen, että se edellyttäisi kalatalousvelvoitteen määräämistä.

Säännöstelyn muuttamisen aiheuttamien voimalaitosten energiamenetysten osalta ympäristölupavirasto hylkää korvausvaatimukset. Voimalaitosten omistajat eivät ole säännöstelyluvan haltijoita eikä niillä sen vuoksi ole oikeutta saada korvausta säännöstelyhyödyn vähenemisestä.

Tämän vuoksi ympäristölupavirasto muuttaa Toisen vesistötoimikunnan 20.3.1962 antaman päätöksen 1), 2) ja 3) lupaehdot kuulumaan seuraavasti:

" 1) Konniveden ja Ruotsalaisen säännöstely on hoidettava niin,

- ettei Konniveden vedenkorkeus ylitä Konniveden vedenkorkeusasteikolla (1406900) säännöstelyn ylärajaa, jota kuvaavan murtoviivan taitepisteet ovat:

1.1. NN + 77,40 m
 6.3. NN + 77,40 m
 16.4. NN + 77,10 m
 1.5. NN + 77,40 m
 31.12. NN + 77,40 m;

- eikä alita säännöstelyn alarajaa, jota kuvaavan murtoviivan taitepisteet ovat:

1.1. NN + 76,80 m
 1.2. NN + 76,80 m
 1.4. NN + 76,20 m
 1.5. NN + 76,20 m
 1.6. NN + 76,80 m
 31.12 NN + 76,80 m;

ja ettei Ruotsalaisen vedenkorkeus minään aikana ylitä vedenkorkeusasteikolla Kalkkinen, ala, Im (1406610) korkeutta NN + 77,65 m.

Säännöstely on edellä sanottujen määräysten puitteissa hoidettava siten, ettei se millään tavoin estä Päijänteen säännöstelyn toimeenpanoa, ja että Päijännettä säännösteltäessä Konniveden ja Ruotsalaisen säännöstely hoidetaan siten, ettei Konniveden vedenkorkeus ylitä yhtäjaksoisesti viittä vuorokautta kauemmin Konniveden sallittua padotuskorkeutta.

2) Vedenjuoksutus on säännöstelyrajojen puitteissa hoidettava aiheuttamatta, ellei asianomaisten kesken toisin sovita, vahinkoa ja haittaa Konniveden alapuolella olevassa vesistönosassa vesilaitoksille tai rantamaille taikka tuottamatta siellä muuta vahinkoa ja haittaa kenellekään. Vedenjuoksutuksessa on pyrittävä välttämään suurempia kuin 25 m³/s:n muutoksia vuorokauden aikana.

Uiton aikana on juoksutettava uiton kelpolliseksi toimittamiseksi tarvittava vesimäärä, ei kuitenkaan enemmän kuin mitä vesimäärä olisi, ellei Konniveden ja Ruotsalaisen järven säännöstelyn olisi ryhdytty. Vedenjuoksutus on niin hoidettava, että uitto voidaan tarkoituksenmukaisesti toimittaa ja että virtaussuhteet mahdollisuuksien mukaan järjestetään uiton kannalta edullisiksi.

3) Hakijan toimesta ja kustannuksella on suoritettava vedenkorkeushavainnot Vuolenkosken vesilaitoksen ylä- ja alapuolella sekä Konniveden vedenkorkeusasteikolla (1406900), Heinolan vedenkorkeusasteikolla (1406710) ja Päijänteen vedenkorkeusasteikolla (1406610).

Vedenkorkeushavainnoista on pidettävä kirjaa, johon merkitään päivittäiset vedenkorkeudet edellä mainituilla vedenkorkeusasteikoilla ja tunnin väliajoin sään-

nöstelypadon ylä- ja alapuolella havaittavat vedenkorkeudet sekä samanaikaisesti vesilaitoksen turpiinien ja patoaukkojen kautta purkautuvat vesimäärät.

Havaintoaineisto on säilytettävä ja pyydettyäessä esitettävä asianosaisille."

KÄSITTELYMAKSU

Päätöksestä peritään käsittelymaksu 6 300 euroa.

Vesilain 21 luvun 9 § (muut. 88/2000).

Ympäristöministeriön asetus ympäristölupaviraston maksullisista suoritteista (1416/2001).

MUUTOKSENHAKU

Päätökseen haetaan muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Asian käsittelystä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

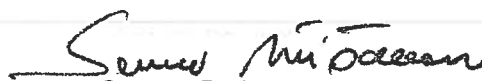
Valitusaika päättyy sattuvan sunnuntain takia maanantaina 20.1.2003.

Muutosta tähän päätökseen saa hakea

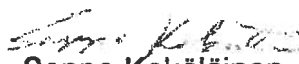
- 1) se, jonka oikeutta tai etua asia saattaa koskea,
- 2) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät,
- 3) toiminnan sijaintikunta ja muu kunta, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät,
- 4) alueellinen ympäristökeskus sekä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ja
- 5) muu asiassa yleistä etua valvova viranomainen.

Valitusosoitus liitteenä.

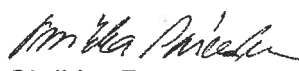
Johtaja

Seppo Räisänen

Ympäristöneuvos

Seppo Kekäläinen

Esittelijä

Sinikka Pärnänen

Päätöksen tekemiseen ovat osallistuneet johtaja Seppo Räisänen sekä ympäristöneuvokset Seppo Kekäläinen ja Petri Shemeikka. Asian ovat esitelleet Seppo Kekäläinen ja esittelijä Sinikka Pärnänen.
SK/SP/KK

Itä-Suomen ympäristölupaviraston päätökseen nro 74/02/1.

Määräaika ja valitusmenettely

Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antamispäivästä sitä määräaikaan lukematta. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava **Itä-Suomen ympäristölupaviraston** kirjaamoon viimeistään **tammikuun 20. päivänä 2003** ennen virka-ajan päättymistä.

Käyntiosoite: Minna Canthin katu 64 B, Kuopio
Postiosoite: PL 69, 70101 Kuopio
Puhelin: (017) 243 511

Valituksen lähettäminen postitse tapahtuu lähettäjän vastuulla. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Valituskirjelmän sisältö ja liitteet

Valituskirjelmässä, joka osoitetaan **Vaasan hallinto-oikeudelle**, on mainittava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta
- mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valituskirjelmässä on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmässä on lisäksi ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valituskirjelmään on liitettävä

- ne asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- valtakirja, jos valittaja käyttää asiamiestä.

Valituskirjelmä liitteineen, lukuun ottamatta valtakirjaa, on toimitettava **kaksin kappalein**.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakuasian käsittelystä Vaasan hallinto-oikeudessa peritään muutoksenhakijalta **oikeudenkäyntimaksua 65 euroa**. Maksusta ja maksuvelvollisuudesta vapautuksesta eräissä tapauksissa on säädetty tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetusta laissa.